

MOLBE ZA DOZVOLE OBAVLJANJA PRIVATNE PRAKSE KRAJEM PROŠLOG STOLJEĆA

Na pisanje ovoga priloga potaknule su me dvije molbe za dozvolu obavljanja privatne »mierničke« prakse iz 1869. i 1870. godine koje sam pronašao u Hrvatskom državnom arhivu pod signaturom 079 UOZV – Kutija 40 – Unutarni odjel kr. zemaljske vlade – vodograđevni odsjek).

Pisanje molbe za izdavanje dozvole za obavljanje neke djelatnosti danas mnogo ne zanima širu javnost, no kako vrijeme odmiče, takve molbe iz prošlosti mogu biti zanimljive za današnje naraštaje.

Zaviriti malo u prošlost i pogledati kako su to nekad radili naši prethodnici, zanimljivo je iz više razloga. Jedan je od njih vremenska distanca koja dijeli današnje geodete i nekadašnje »zemljomjere« ili »miernike«, zatim način shvaćanja i obraćanja podnositelja molbe višoj instanciji, posebno je zanimljiv stil, forma i jezik podneska u kojemu se vidi kakvo je bilo poimanje toga vremena.

Pogledajmo što u tim molbama piše.

Prva je molba kr. gemetra Josipa Lorentza od 26. prosinca 1869. godine.

VISOKA KRALJ. HRVATSKO-SLAVONSKO-DALMATINSKA ZEMALJSKA VLADO

Pokorno podpisati usudjujem se u sniženosti moliti za blagonaklono podijeljenje zakonite dozvole, da moug u Trojednoj Kraljevini Hrvatskoj, Slavoniji i Dalmaciji kao po vlasti autorizirani i zaklieti zemljomier sa sedištem u Zagrebu zemljomierstvo slobodno obavljati, te ovu svoju molbu podkriepļujem sljedećimi moja svojstva dokazujućimi razlozi:

1. imade mi 35 godinah života, sposoban sam za samostalno upravljanje svoga imućstva, te sam gradjanin i posiednik kuće u gradu Zagrebu, prilozi br. 1–2 to dokazuju
2. svršio sam propisane tehničke nauke, i uslied toga potrebiti za izvršavanje geometričkih poslova teoretičke znanosti temeljito proučio, dokaz tomu privite sviedočbe – pod 3 – 18
3. kroz 14 godinah stojim kao miernik u javnoj službi kod c. kr. katastralnog mierničtva obavljao to zvanje u Tirolu, Ugarskoj i Hrvatskoj na odlično predpostavljjenih oblastih priznanje, te sam to prigodom praktičnih svojstvih u zemljomierstvu si pribavio takovih da se o mojoj praktičnoj sposobnosti u toj umetnosti dvojiti nemože, dokaz pružam s prilozi br. 19–25
4. buduć u tuzemstvu gledeć na najnovije zaključke uzvišenog zemaljskog sabora u pogledu zadružnih diobah, ne manje komasaciah i segregaciah izvesti se imajućih, mnogo geometričkih poslova bude, a dosada samo maleni broj ovlaštenih privatnih zemljomierah ovdje imade: to bi podieljenjem ove zamolbene dozvole pružao se ovozemnim posiednikom veći izbor zemljmierah i dosliedno veća korist, tim više, jer sam ja u katastralnom mierničtvu i gruntovničkih poslovih pribavio si razgranjena temeljita svojstva i znanosti
5. služim ja još sada kao kr. geometar kod tuzemnog kr. katastralnog mierničtva. Te bih bio pripravan, kad bi mi se zamoljena ovime dozvola podielila kao po vlasti autorizirani i zaklieti privatni zemljomier sa sedištem u Zagrebu se baviti.

ARHIV HRVATSKE
ZAGREB

Visoka kralj hrvatsko-slavonsko-dalmatinska
zemaljska vlado!

Pokorno podpisati usudjujem se, u sniženosti, moliti
za blagovoljno podiešenje zakonite dozvole, da mogu
u pojednoj Kraljevini Hrvatskoj, Slavoniji i
Dalmaciji kao po vlasti publizirani i razlieti zemljorne
sa sedištem u Zagrebu zemljornierstvo slobodno obavljati, te
po svu svoju molbu potkrieplyujem sliedećimi moja
svopstva dokazajucimi razlozi:

...

u Zagrebu dne 26te r. prosinca 1869

Navedeno št. zemaljske vlade

najpokorniji
Josip Lorentz
št. pegmeber

Ufajući se tverдно da će izvišena kr. zemaljska vlada s obzirom na gore dokazane zasluge ovu moju poniznu molbu blagohotno uslišati, ostajem sa strahopoštovanjem.

U Zagrebu dne 26toga prosinca 1869
Uzvišene kr. zemaljske vlade

najpokorniji
Josip Lorentz
kr. geometer

Molbi na žalost nisu priloženi navedeni prilozi jer su bili odloženi vjerojatno na drugom mjestu pa tako nemamo potpuni uvid u dokumentaciju podnositelja. Ipak i to je dovoljan uvid u način podnošenja molbe.

Druga je molba kr. nadzornika katastra Ivana Wollmanna od 8. travnja 1870. god.

VISOKI KR. VLADNI ODDIELE ZA POSLOVE UNUTARNJE!

Smierno podpisani stupajući nakon izpunjena 40 godišnjega službovanja prvim danom dojučega mjeseca svibnja u trajni stališ mira, i odabravši si povodom tim glavni grad Zagreb za buduće boravište svoje, usudjuje se visoki vladni oddiel ponizno umoliti, neka bi mu, budući da je privikavo radnji i dielatnosti izvolio blagohotno podieliti dozvolu, da smije, sa siedištem u Zagrebu, izvršivati zvanje zemljomjera u kraljevini Hervatskoj i Slavoniji i to s obzirom na razloge slieedeće:

- a. što je još u podpunoj snagi duševnih i tielesnih svojih silah,
- b. što je dakle u stanju obsežno izkustvo, koje si je u službi katastralnoj kano geometra, triangulator, i poslednje vrieme kano nadzornik I. razreda u Zagrebu pribavio tako u poslovih urbanijalnih, kano i u zemljomierstvu, upotrebiti na korist zemlje, u kojoj se je udomio,
- c. i što nadalje, ovim raznostručne prakse u službi katastralnoj, dokazuje osposobljenje svoje za rečeno zvanje priloženom sviedočbom o naucih sveršenih na politekničkom zavodu u Pragu i
- d. što je napokon pokraj jezika niemačkoga, viešt českomu i hervatskomu a poniešto i magjarskomu jeziku.

U Zagrebu 8. travnja 1870.
Visokogakr. uladnoga oddiela

sluga ponizni
Ivan Wollmann
kralj nadzornik katast.

I ova molba je bez navedenih priloga, no to nimalo ne umanjuje uvid u bit molbe. Molbe su prijepis izvornoga dokumenta pisanog krasopisom u izvornoj jezičnoj verziji toga vremena.

Vjerujem da se iz tih molbi može mnogo vidjeti i spoznati stanje na području geodezije toga doba pa je i dalji komentar nepotreban.

Branko Vujasinović

O POSTANKU GRADSKOG VODOVODA

Prigodom 60. obljetnice Vodovoda grada Zagreba 1938. godine ravnatelj inž. Dragan Kreković dao je gradskim vijećnicima kratki (81 stranica) prikaz razvitka Vodovoda. Citirat ću neke navode iz tog prikaza.